

Rekenkamercommissie onderzoekt eigen rol van de gemeenteraad

De rekenkamercommissie Ridderkerk verricht onderzoek om het door het gemeentebestuur gevoerde beleid te toetsen op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. In een gesprek met de rekenkamercommissie hebben de fractievoorzitters van de gemeenteraad van Ridderkerk verzocht de eigen kaderstellende rol van de raad te onderzoeken. Gezien het belang van kaderstelling – (hoe) bepaalt de raad wat er op de agenda komt? Welke mogelijkheden heeft de raad om het beleid te bepalen? – heeft de rekenkamercommissie besloten hiernaar onderzoek uit te voeren.

Dat onderzoek moest de vraag beantwoorden of de gemeenteraad in de jaren van de onderzoeksperiode (= 2014 t/m 2016) effectief gebruik heeft gemaakt van de kaderstellende rol die de gemeenteraad heeft en de vertaling naar de raadsagenda. De centrale vraag voor dit onderzoek is: “In hoeverre heeft de raad gebruik gemaakt van de kaderstellende verantwoordelijkheid bij vastgestelde startnotities en kaderstellende documenten in de periode 2014, 2015 en 2016?”

Om deze vraag te kunnen beantwoorden is gebruikgemaakt van drie onderzoeksmethoden, namelijk dossierstudie, casuïsonderzoek en interviews. Bijzonder aspect van dit onderzoek is de rol van de raadsleden zelf: zij hebben een enquête ingevuld, er zijn gesprekken met hen gevoerd en er is een interactieve bijeenkomst georganiseerd waarbij de eerste onderzoeksresultaten met hen besproken zijn en mogelijke methoden voor kaderstelling zijn geoefend. Het onderzoek is in opdracht van de rekenkamercommissie uitgevoerd door onderzoeksbureau Berenschot in de periode van maart tot en met november 2017. De Rekenkamercommissie Ridderkerk heeft op basis van de nota van bevindingen haar conclusies verwoord in een bestuurlijke nota:

1. Bij invulling van zijn kaderstellende rol is de raad overwegend volgend aan het college. Wel is er bij specifieke vraagstukken in de raad soms discussie over de invulling van de kaderstellende rol, zoals de ruimte die een kader moet laten aan het college en de scheiding tussen beleid en uitvoering.
2. De raad is in zijn kaderstelling gericht op SMART kaders op de output van de gemeente. Afhankelijk van het type vraagstuk, kan de raad kiezen om een bepaald soort kader te stellen: kaders op mensen/middelen (input), op doelstellingen (outcome), op producten (output), op proces of een combinatie van deze kaders.
3. De raad maakt vanuit zijn gerichtheid op het stellen van SMART outputkaders gebruik van zijn instrumenten. Door middel van moties, amendementen en toezeggingen oefent de raad invloed uit. Deze instrumenten zijn bij de raad bekend. Over het gebruik van het belangrijke instrument startnotitie is geen consensus.
4. Bij lastige vraagstukken wordt ervaren dat de focus van kaderstelling op output niet goed werkt.

De Rekenkamercommissie wil met dit onderzoek graag aanbevelingen doen voor de toekomstige rol van de raad. Met dat doel zijn, op basis van de bovenstaande conclusies, aanbevelingen voor de gemeenteraad opgesteld:

1. Maak onderscheid tussen vraagstukken en verschillende soorten kaders.
2. Leg vast hoe met toezeggingen wordt omgegaan: het is van belang vast te leggen wanneer al dan niet sprake is van een toezegging en hoe met toezeggingen wordt omgegaan.
3. Geef in startnotities aan wanneer de raad betrokken wordt, over welk onderwerp en met welke informatie.
4. Gebruik de startnotitie als een procesdocument. Maak het proces afhankelijk van het soort vraagstuk. Dit betekent dat in de startnotitie geen inhoudelijke uitgangspunten worden neergelegd maar dat deze bestaat uit afspraken tussen college en raad over het te doorlopen proces.

5. Besteed als raad structureel aandacht aan kaderstelling (in de praktijk).
6. Vraag het college de raad te helpen bij het onderscheiden van verschillende soorten vraagstukken en bijbehorende kaders.

U kunt het rapport, dat uit twee delen bestaat, vinden op www.ridderkerk.nl/rekenkamercommissie.

Noot voor de redactie:

Voor vragen of opmerkingen kunt u contact opnemen met de voorzitter van de rekenkamercommissie de heer H. Démoed, per mail via secretarisrkridderkerk@gmail.com of telefonisch op nummer 06-54932645.